

MUSTAFA KEMAL'e YAPILAN BÜYÜK AYIP

Soner YALÇIN

Twitter: hsoneryalcin E-mail: syalcin@sozcu.com.tr

SÖZCÜ, 15 Mart 2015

<http://www.sozcu.com.tr/2015/yazarlar/mustafa-kemal-yapilan-buyuk-ayip-772119/>

Çanakkale Savaşı sonrası dağıtılan bildirilerde zaferi kazanan komutanın adı yoktu. Yahya Kemal, İleri gazetesi sahibi Celal Nuri'ye, "Birinci sayfaya Mustafa Kemal'in bir resmini koysanıza; zaferin sahibini milletten saklamak, böyle bir zafer kazanan insanı yüceltmemek milli bir günahdır" dedi. Celal Nuri, Mustafa Kemal'in arkadaşlarından bir fotoğraf buldu. Gazetenin birinci sayfasına koydurdu; haberi elleriyle yazdı. Tam baskıya girecekti ki, Polis Müdürü Bedri'nin adamları gazeteyi bastı. Enver Paşa'nın selamını getirmişlerdi: "Başarı askerindir. Kişiyi sivirtmeye gerek yoktur!" Celal Nuri fotoğrafı ve yazıyı çıkardı. Aradan 100 yıl geçti... Bugün kimileri Mustafa Kemal adını söylemeden Çanakkale Savaşı anlatıyor!

Peki...

Mustafa Kemal, Çanakkale'de insanları kıskandıracak kadar neyi başarmıştı?..

Mustafa Kemal'in bir grup askerle birlikte cephede çektiği fotoğraflardan biri...

Mustafa Kemal, Birinci Dünya Savaşı'ndan başarılarıyla takdir toplayan şöhretli bir **Paşa** olarak çıktı...

Savaş başladığında "sürgündeydi"; Sofya'da Ataşe Militer idi. Kurmay Yarbay'dı...

Osmanlı'nın savaşa katıldığını öğrenince görev almak için hemen temaslara başladı.

Tarih: **20 Ocak 1915.**

Görev emrini aldı; yeni kurulmakta olan **19. Piyade Fırka (tümen) Kumandanlığı.**

Tekirdağ Yarkışla mevkiindeki tümenin daha karargahı bile yoktu...

3. Kolordu'ya malzeme taşıyan küçük bir gemiyle Tekirdağ'a geldi. Emrinde üç alay

vardı; **Türklerden oluşan 57. Alay ile Araplardan oluşan 72. ve 77. alaylar.** Arap askerler yeterli eğitimden yoksundu. Askerlerini savaşa hazır hale getirmek için kısa zamanı vardı.

Düşman yaklaşıyordu...

İngiliz-Fransız ortak deniz kuvvetleri boğazları geçerek Rusya'ya ulaşmak istiyordu.

19 Şubat'ta ilk denemeyi yaptılar. Başarısız oldular. Tekrarlayacakları kesindi.

Mustafa Kemal askerleriyle birlikte 22 Şubat'ta Çanakkale'ye doğru yola çıktı...

ENVER'E MEKTUP

İngiliz-Fransız gemileri 25 Şubat ve 18 Mart'ta Boğaz'ı geçmeyi yine başaramadılar. Donanmanın geçişini sağlayacak büyük bir deniz ve kara hareketi başlatmak amacıyla **General Sir Ian Hamilton** kumandasında **Akdeniz Seferi Kuvvetleri**'ni kurdular.

Osmanlı da, Çanakkale Boğazı ve Gelibolu Yarımadası'nın savunulması amacıyla 25 Mart'ta

Alman General Otto Liman von Sanders komutasında **5. Ordu**'yu kurdu.

Alman Sanders hızla teftiş ettiği Gelibolu'daki savunmaları yetersiz buldu. **Sahillerde hafif uyarı kuvvetleri bırakıp daha büyük kuvvetlerin Bolayır'da konuşlanmasını istedi.** Mustafa Kemal bu stratejiye karşı çıktı; kumsaldaki savunmaları güçlü tutmak gerektiğini belirtti. İşin özünde **Çanakkale Savaşı'nın Alman komutanların eline bırakılmasına da karşıydı.**

Enver Paşa'ya bir mektup yazarak, Alman komutanların Osmanlı ülkesini ve askerlerini tanımadığını belirterek komutayı almasını rica etti. Israrları boşa gitti.

Bu arada Sanders, 57. Alay'ın yerini de değiştirmek istedi ama Mustafa Kemal, çıkartmanın yapılacağı yere en yakın noktalardan biri olacağını düşündüğü **Bigalı Köyü**'nde kalmak istedi. Gerçekten de...

İngiliz General Hamilton, asıl çıkarmalar dışında göstermelik çıkarmalar yaparak 5. Ordu'yu kandırmak isteyecekti.

“ÖLMEYİ EMREDİYORUM”

Tarih: **25 Nisan 1915.**

Fransızlar Anadolu Yakası'ndaki Kumkale'ye **şaşırtma saldırısı** düzenledi.

İngilizler Gelibolu'nun güney ucundaki İlyas Baba Burnu'na saldırırken, **30 bin 50 kişilik** Avustralya ve Yeni Zelanda Kolordusu/**Anzaklar, Arıburnu ve Kabatepe arasındaki kumsala çıkarma yaptı.**

Amaçları Arıburnu'ndan yarımada'yı ikiye bölmektir.

Yarımada işgal ediyor ve fakat **Alman General Sanders, Bolayır'dan kıpırdamıyordu.**

İşgali duyan Mustafa Kemal birliklerini alarma geçirdi. Taarruz için emir bekliyordu.

Saat **06.30** olmuştu ve **Alman Sanders'ten cevap yoktu.**

Fazla bekleyemedi; **düşmanın Arıburnu bölgesine yerleşmesine meydan vermemek gerekiyordu.** Tarihin akşını değiştirecek kararı verdi. Bir süvari bölüğü, bir sıhhiye bölüğü ve bir dağ bataryasıyla takviye ettiği 57. Alay'a taarruz emri verdi.

Kuşkusuz... Böyle bir inisiyatifi almanın ağır yükü vardı; suçlu görülerek mesleğinden uzaklaştırılabilir, **hatta idam edilebilirdi.**

Bunları düşünmedi ya da önemsemedi. Tehlike her türlü kaygıdan önemliydi...

57. Piyade Alayı, Conkbayırı doğrultusuna ilerlerken Mustafa Kemal, durumu yakından incelemek amacıyla yanına emir subayını ve birkaç atlı muhafız erini alarak Conkbayırı'na gitti.

Vadi atla geçmeye elverişli olmadığından atı bırakıp yürüdü. Conkbayırı'na düşmandan önce yetişmeyi başardı.

Avusturyalılar sahilde iki sırtı ele geçirmişti. Hedeflerinde Topçular sırtı vardı.

Aksilik, Türk askeri de çekiliyordu.

Mustafa Kemal, çekilmekte olan askerlerin önüne geçti; "neden çekiliyorsunuz?" diye sordu. "Cephanemiz kalmadı" dediler.

Mustafa Kemal "Düşmandan kaçılmaz! Düşmanla savaşılır! Cephaneniz yoksa süngünüz var!" diyerek askerlere süngülerini taktırdı ve menzile yatmalarını emretti. Zaman kazanmak istiyordu. Yüksek sesle süngü taktırması üzerine Teğmen Tulloch, Türk subayının askerlerini ateş etmeye hazırladığını sanarak durdu. **Bu durma emri savaşın kaderini değiştirdi.**

Mustafa Kemal ilk psikolojik savaşı kazandı. Ve ardından, 57. Piyade Alayı'na emrini verdi: **"Ben, size taarruz etmeyi emretmiyorum. Ölmeyi emrediyorum..."**

CEBİNDEKİ SAAT

İngilizlerin Arıburnu'na çıkardığı kuvveti 15 bindi.

Mustafa Kemal'in emrindeki asker sayısı ise 5 bin. Buna rağmen Mustafa Kemal düşmanı sahile kadar sürüp Conkbayırı'nı ele geçirdi.

Sanders anılarında, **"Kendisi 25 Nisan sabahı 19. Tümen ile kendi kararıyla muharebeye müdahale ederek düşmanı sahile kadar sürmüş ve bundan sonra üç ay durmaksızın kırılmaz bir direnç ve inatla şiddetli taarruzlara başarıyla karşı durmuştu"** demesine rağmen; 27 Nisan günü Mustafa Kemal'e yardım etmesi için bir Alman Binbaşı gönderdi. Mustafa Kemal bunu kendine yapılmış bir hakaret olarak değerlendirdi ve **Alman Binbaşı'yı** hemen başından uzaklaştırdı. 1915 yazı ortalarına kadar İngilizler ve Fransızlar Çanakkale'deki yenilememesi halini kırmak için kuvvetlerini **14 tümene** çıkardı. **Yeni planları**, Anzak askerlerinin Conkbayırı'nı alması ve Bombasirt'i zapt etmesiydi. Bu arada 20 bin askerden oluşan iki tümen de **Suvla'ya** çıkacaktı. Harekat **6-7 Ağustos** gecesi başladı.

Alman Sanders Bolayır'daki 7. ve 12. tümene Suvla Koyu'na hareket emrini verdi. **Albay Fevzi'nin (Çakmak)** birliklerinin toplanması ve intikali vakit aldı. Keza albay, birliklerin yorgun olduğunu savunarak taarruzun ertesi gün yapılmasını istedi. Sanders emrine uymadığı için **Albay Fevzi'yi azlederek** yerine Mustafa Kemal'i tayin etti.

O artık Kurmay Albay'dı...

16. Kolordu, 9. Tümen ve Alman Yarbay Willmer'in komutasındaki üç taburdan oluşan **Anafartalar Grubu'nun** komutanıydı.

Göreve gelir gelmez 6 taburluk ana kuvvetine taarruz emri verdi; Mehmetçik süngüleri takılı sessizce hareket ederek düşmanı ileri mevzilerinde gafil avladı. **İngilizler geri çekildi.**

17 bin Mehmetçik'in ve 25 bin İngiliz'in öldüğü bu cephe savaşıyla ilgili resmi İngiliz tarihi şöyle yazacaktı; **"Türk karşı taarruzunun planı, hayranlık vericiydi."**

Bu arada Mustafa Kemal'in savaşa bizzat katılımı askerlerine bireysel cesaret konusunda örnek oldu. Öyle ki...

Mustafa Kemal, **cebinde bulunan saati sayesinde ölümden döndü**; mermi saate saplanmıştı. (Bu saatini, hatıra olarak Sanders'e hediye etti.)

SEBEBİ KISKANÇLIK

Mustafa Kemal, düşmanın bir ileri adım atmasına izin vermedi. Siperlerinden çıkamıyorlardı. **General Hamilton'u görevden aldılar; yerine General Charles Monro atandı.** Cephede yaptığı incelemelerin ardından Monro, 3 Kasım 1915'te İngiliz Yüksek Savunma Konseyi'ne görüşünü, **"Gelibolu tahliye edilmelidir"** şeklinde bildirdi.

Osmanlı cephesinde de görev değişikliği vardı...

Takdir belgelerine, madalyalara boğulan Mustafa Kemal Çanakkale'den ayrılmak zorunda kaldı. **Sebebi kıskançlık idi...**

Enver Paşa, 26 Ekim 1915'te gönderdiği emriyle Mustafa Kemal'i, Anafartalar Grubu içinde bir ast birlik komutanlığına atadı! Bu Mustafa Kemal'in adeta cezalandırılması demekti.

Onur kırıcı durumu elbette kabul edemezdi; istifa etti.

Sanders araya girdi. İstifasını geri aldırtıp bir aylık hava değişimiyle İstanbul'a gitmesini sağladı.

Mustafa Kemal, **10 Aralık 1915'te Anafartalar Grubu Komutanlığı'nı Fevzi (Çakmak)'a bırakarak Çanakkale'deki savaştan ayrıldı.**

10 gün sonra da İngilizler Çanakkale'den çekildi...

Böylece **8,5 ay/259 gün** süren Çanakkale muharebeleri son buldu.

Mustafa Kemal, düşmanın rahatça Çanakkale'den tahliye olmasını eleştirdi.

Belki de bu nedenle görevden uzaklaşması sağlanmıştı; kim bilir!..

ASKERİ DEHASININ SEBEBİ

Mustafa Kemal'in Çanakkale'deki başarısının sebebi neydi?

Kuşkusuz **zekiydi; gerçekçiydi.** Bir o kadar da kendini geliştirmeyi bildi.

Mekteb-i Harbiye'deki ilk yılında Ahmet Refik'in Clausewitz'den çevirdiği

"Savaşın İdaresinde Temel İlkeler" kitabını okudu.

Savaşta galip gelmenin; zeka, mantık ve akıl gibi unsurlarla birlikte kişisel becerilerin de önemli olduğunu kavradı.

En sevdiği öğretmenlerinden **Trabzonlu Yarbay Nuri'**den taktik dersleri alarak, gerilla savaşını öğrendi.

Subayın vazgeçilmezi, entelektüel gelişimini sürdürmekti. Kitap ve gazeteyi elinden düşürmedi.

1904-05 Rus-Japon Savaşı'nı güçsüz Japonların nasıl kazandığına kafa yordu.

Moltkeve Napolyon'un seferleri başta olmak üzere askeri tarih araştırmaları yaptı.

Kıta hizmetine çıkıp Osmanlı Ordusu'nun halini görünce, Berlin Askeri Akademisi'nin eski müdürü

General Karl Litzmann'ın takım, bölük ve taburların eğitimine dair eserini 1909'da Almanca'dan çevirdi: **“Takımın Muharebe Talimi.”**

Aynı yıl 19 Ağustos ile 1 Eylül arasında yapılan tatbikatı analiz eden,

“Cumalı Ordugahı: Süvari, Bölük, Alay, Tugay Liva ve Talim Manevraları” eserini yazdı.

1910'da Fransa'ya giderek Fransız Ordusu'nun Picardie manevralarını gözlemledi.

Dönüşünde, **“Bölüklerin Muharebe Talimi”** broşürünü yazdı.

Osmanlı 5. Kolordu Erkan-ı Harbiyesi'nin iki günlük harita tatbikatını inceleyerek,

“Tatbik ve Tatbikat Gezisi” eserini kaleme aldı.

Yüzbaşı Andre Constantin, Albay Biobat ve sosyolog Gustave Le Bon'un asker ve toplum psikolojisi üzerine eserlerini okudu.

Çevresindeki herkesin **“Ordu ve Donanma Mecmuası”** ile **“Askeri Gazete”**yi okumalarını istedi.

Trablusgarp günlerinde subaylardan muharebe tecrübelerini yazmasını istedi.

Sofya'da **“Zabit ve Kumandan ile Hasbıhal”** kitabı üzerinde çalıştı.

Uzatmayayım... Çanakkale'deki başarısı hiç tesadüf değildi.

19. Piyade Fırkası'na geldiğinde ertesi gün subaylara şu konuşmayı yaptı:

“Bir ordunun ruhu subaylardır. Subay ne kadarsa ordu da o kadardır. Askere örnek olun.

Kendinizi iyi yetiştirin. **Sırf askeri bilgiyle iyi asker olunmaz. Okuyun. Sanata ilgi duyun.**

Hayata bakın. Düşünen asker olun. Hepinizden askerlerinizin ruhunu-beynini, yurt sevgisiyle karararak, bilgiyle donatarak eğitmenizi istiyorum. Gözüm her an üzerinizde olacak!

Görevde yanlışlığı bağışlamam, bağışlayamam.”

İşte bunun sonucudur:

Mustafa Kemal Çanakkale'deki başarıları nedeniyle şu madalyaları aldı:

- 23 Mart 1915: Alman İmparatoru I. Ferdinand'dan **Aziz Alexander Nişanı**,
- 30 Nisan 1915: Osmanlı Padişahı Mehmet Reşat'tan **Gümüş İmtiyaz Madalyası**,
- 1 Eylül 1915: Osmanlı Padişahı Mehmet Reşat'tan **Gümüş Liyakat Madalyası**,
- 28 Aralık 1915: Alman İmparatoru Wilhelm'den saygın **Demir Haç Madalyası**,
- 17 Ocak 1916: Osmanlı Padişahı Mehmet Reşat'tan **Altın Liyakat Madalyası...**

Evet, Mustafa Kemal askeri dehasını Çanakkale'den sonra da göstermeye devam edecekti.